

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

KONCEPCIA PRÁCE V ŠKOLSKOM ROKU 2016/2017

Výchovu k manželstvu a rodičovstvu na ZŠ Fándlyho 11 v Pezinku realizujeme v súlade s platnými učebnými osnovami a štátnym vzdelávacím plánom.

Kľúčové postavenie na realizáciu VMR v primárnom vzdelávaní má ETV, prvouka, prírodoveda a čítanie.

Ťažisko vyučovania VMR v nižšom strednom vzdelávaní je na hodinách ETV, NAV, BIO, OBN, LIV, TŠV a TRH.

Pri vhodných témach sa VMR realizuje aj v ostatných predmetoch 1. – 9. roč. ZŠ. Úlohou vyučujúcich je zakomponovať uvedenú výchovu do tematických plánov jednotlivých predmetov.

Triedni učitelia na RZ informujú rodičov o cieľoch a zameraní VMR, čím sa dodržiava základný princíp spolupráce rodiny a školy.

ZAČLENENIE VMR DO VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU

1. PRÍRODOVEDA 1. a 4. ROČNÍK BIOLÓGIA

- Úloha rodiny v spoločnosti, rodičovská láska, jej význam v živote dieťaťa a úcta k rodičom
- Informácie o zmenách, ktoré sprevádzajú obdobie dospievania, pochopenie biologických zákonitostí a individuálnych rozdielov
- Vedomosti o stavbe ľudského tela – chápať základné súvislosti a vzťahy v prejavoch života a vzťahov ako súčasti celku
- Vedomosti o fyziologických zmenách v období puberty
- Prehľad o pohlavných chorobách, ich dôsledkoch a prevencia
- Dôležitosť prevencie HIV/AIDS
- Význam prírody pre zdravý životný štýl rodiny
- Vplyv genetiky na vývoj jedinca – princíp prenosu dedičných informácií (genetická výchova jedinca)

2. ETICKÁ VÝCHOVA

- Dať žiakom ucelený etický systém, správne postoje, názory a presvedčenie, aby vedeli správne hodnotiť vzťahy medzi pohlaviami, vzťahy v manželstve a v rodine
- Viest' žiakov k pochopeniu lásky ako základnej zložky sexuality
- Vysvetliť význam citov pre zdravý psychosexuálny rozvoj dievčat a chlapcov
- Pomáhať žiakom v procese sebauvedomovania a sebaúcty
- Rozvíjať poznanie a pozitívny vzťah k druhým
- Naučiť žiakov potrebným sociálnym zručnostiam, tolerancii, empatii, asertívnemu správaniu

3. NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

- Formovať morálne a duchovne orientovanú zrelú osobnosť v súlade s Božími prikázaniami
- Hovoriť o láske, partnerstve a rodičovstve v kresťanskom duchu
- Výchova k mravným medziľudským vzťahom a k mravnému správaniu sa v oblasti sexuality
- Výchova k pohlavnej zdržanlivosti, úcte k žene, matke, dieťaťu, k rodičom

4. OBČIANSKA NÁUKA

- Oboznámiť sa s právnymi normami týkajúcimi sa VMR
- Oboznámiť sa s medzinárodnými konvenciami o právach dieťaťa a s Deklaráciou práv dieťaťa
- Význam rodiny pre optimálny telesný a duševný vývin dieťaťa

5. TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

- Formovať pozitívny prístup k sebe, svojmu telu a vzhľadu
- Upevňovať u žiakov žiaduce zdravotné a hygienické návyky
- Vytvárať kladný vzťah k telesným cvičeniam ako k súčasť zdravého spôsobu života

6. SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA, ANGLICKÝ A NEMECKÝ JAZYK

- V rámci tematicky blízkych hodín realizovať diskusie o problémoch VMR

HLAVNÉ ÚLOHY VMR V ŠKOLSKOM ROKU 2016/2017

- Beseda s psychológom školy v oblasti VMR
- Realizácia výchovno-vzdelávacieho programu ČAS PREMIEN
- Beseda s p. Čáповou – členkou realizačného tímu programu ČAS PREMIEN
- Aktivity s psychologičkami z CPPPaP
- Sústreďovanie pomôcok a metodického materiálu
- Projekt CESTA k emocionálnej zrelosti
- Beseda s p. Čáповou o dospievaní chlapcov

Obsah VMR na primárnom stupni tvoria témy:

1. Výchova v rodine
2. Zásady zdravého života
3. Negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka
4. Rovnoprávnosť pohlaví
5. Vznik a vývoj ľudského jedinca
6. Zmeny v organizme dieťaťa

PLÁN VMR PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE ZŠ V ŠKOLSKOM ROKU 2016/2017

OKTÓBER:

- Mesiac úcty k starším, rodičom a dospelým
- Vhodnými článkami pôsobiť na žiakov, aby pomáhali starším nielen vo svojej rodine, ale aj na verejnosti
- Zaktualizovanie nástenkami a rozprávkami

NOVEMBER:

- Využívať aktuálnosť mesiaca
- Negatívny vplyv škodlivých látok, fajčenia a ich vplyv na zdravie človeka
- Dôvera v rodine

DECEMBER:

- Pôsobiť na citovú výchovu s blízciami sa vianočnými sviatkami, hovoriť o sv. rodine, rodinnom spolužití (besiedky, kult. program)

JANUÁR:

1. roč.: Rodičia a deti, Moji príbuzní
2. roč.: Starostlivosť o zdravie
3. roč.: Naše telo, čo riadi naše telo
4. roč.: Rozmnožovanie, starostlivosť o zdravie

MAREC:

- Mesiac knihy
- Využívať hodiny čítania a v článkoch vyzdvihovať význam rodiny

APRÍL:

- využiť aktuálnosť mesiaca
- Svetový deň zdravia (rozprávame o zdraví)
- Sviatosť manželstva

MÁJ:

- Deň matiek – matka nositeľka života, vzťah matky a dieťaťa
- Kultúrny program pre mamičky

JÚN:

- príprava na prázdniny, varovať deti pred nebezpečenstvom (nesadať s neznámymi ľuďmi do auta)

Obsah VMR – nižšie stredné vzdelávanie:

1. Priateľstvo
2. Kultivované dospelie
3. Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov
4. Zodpovedný prístup k sexualite
5. Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka
6. Zásady bezpečného správania

PLÁN VMR PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZD. ZŠ V ŠKOLSKOM ROKU 2016/2017

SEPTEMBER:	5. roč.: OBN	Poslanie a funkcie rodiny, vzťahy v rodine, úlohy členov rodiny, normy a pravidlá, práva a povinnosti rodičov a detí
	7. roč.: BIO ETV	Človek ako súčasť živej prírody Závislosť od rodičov verzus osamostatnenie
	8. roč.: NAV	Ľudská dôstojnosť
	9. roč.: ETV NAV	Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti Čo so mnou – objaviť seba ako neopakovateľnú bytosť
OKTÓBER:	Využiť aktuálnosť mesiaca: „Október, mesiac úcty k starším“ (TRH – všetky ročníky)	
	5. roč.: OBN	História rodiny – zvyky, tradície, rodokmeň Komunikácia v rodine (verbálna, neverbálna) Problémy rodinného života a ich riešenie, krízy v rodine, záťažové situácie
	6. roč.: ETV	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, zdravé sebavedomie
	7. roč.: BIO ETV	Správne držanie tela, význam pre krásu človeka Partnerské vzťahy. Ja – ako budúci rodič
	9. roč.: ETV	Prehĺbenie komunikačných schopností
NOVEMBER:	Využiť aktuálnosť mesiaca: „Deň bez fajčenia“ Nebezpečenstvo drog na reprodukciu a nákazy HIV – TRH	
	5. roč.: ETV OBN	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Zdravý spôsob života v rodine Hodnoty v rodine Širšia rodina – medzil'udské vzťahy
	8. roč.: ETV NAV	Základy duševnej hygieny, problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia) Zodpovednosť za seba a za iných, Sebaovládanie
	9. roč.: ETV	Zdravý životný štýl
DECEMBER:	Aktuálnosť mesiaca: „Svetový deň boja proti AIDS“ Zdravý spôsob života. Vysvetliť žiakom význam plánovaného rodičovstva pre telesný a duševný vývin dieťaťa, zásady rodinnej výchovy, práva a povinnosti rodičov a detí – TRH	

5. roč.: OBN	Život vo viacgeneračnej rodine Práva dieťaťa, Zákon o rodine
8. roč.: ETV	Etické aspekty manželstva, rodiny a sexuálneho života Priateľstvo, zamilovanosť, láska. Plánované rodičovstvo, interrupcia a jej následky
NAV	Úcta k ľuďom, úcta k životu, úcta k pohlaviu
9. roč.: BIO	Význam chromozómov v jadre bunky

JANUÁR: Na triednických hodinách oceniť vlastnosti spolužiakov. Učiť žiakov odolávať negatívnym vplyvom rovesníckych skupín, učiť ich ochrane pred sexuálnym zneužitím.

5. roč.: ETV	Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých
7. roč.: OBN	Tolerancia medzi ľuďmi. Čo je rovnosť a čo odlišnosť.
ETV	Hlbšie poznávanie vlastnej rodiny
8. roč.: ETV	Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuál. života
9. roč.: ETV	Kultivované správanie sa v oblasti sexuality. Náklonnosť medzi chlapcom a dievčaťom
BIO	Rozmnožovanie a život. Funkcie organizmu, vývin jedinca, pohlavné choroby.
OBV	Ako hospodárime v rodine a v štáte, rodinný rozpočet
NAV	Otázky násťročných – životný štýl, choroby sveta (horory, porno,...)

FEBRUÁR:	7. roč.: ETV	Etické aspekty rodiny: Hlbšie poznanie vlastnej rodiny, dobré vzťahy k rodičom a súrodencom, práva a povinnosti v rodine
	8. roč.: ETV	Priateľstvo, zamilovanosť, manželstvo. Plánované rodičovstvo, antikoncepcia.
	9.roč.: NAV BIO	Trojuholník smrti (o závislostiach), Sex a láska Význam dedičnosti a premenlivosti pre život. Genetická výchova jedinca

MAREC:	6. roč.: ETV	Pozitívne vzory správania
	7. roč.: ETV	Rozvíjanie sexuálnej identity. Priateľstvo, láska, manželstvo, rodičovstvo. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi
	BIO	Hormóny a hormonálne poruchy
	9. roč.: NAV	Láska, ach láska. Láska, čo s ňou. Druhá etapa: budovanie vzťahov

APRÍL: Využiť aktuálnosť mesiaca „Svetový deň zdravia“

5. roč.: NAV	Rodina, v ktorej žijem
7. roč.: ETV	Riziko predčasného sexuálneho života. Emocionálne a osobnostné predpoklady harmonického sexuálneho života. Zázrak života – počatie, prenatálny život.
NAV	Definícia lásky
BIO	Duševná pohoda, stres
9. roč.: NAV	Výchova k láske a čistote

MÁJ: Aktuálnosť mesiaca „Deň matiek“ – úloha a význam matky pre rodinu – TRH, LV

5. roč.: NAV	Rodina, v ktorej žijem, Priateľstvo Dialóg cez službu – som chlapec, som dievča – slúžim rodine. Modlím sa za najbližších
6. roč.: ETV	Prosociálne správanie
NAV	Zázrak život. Stávam sa mužom, stávam sa ženou.
7. roč.: BIO	Rozmnožovanie a vývin jedinca. Rast jedinca. Obdobia v živote človeka. Pohlavné choroby a ich prevencia.
ETV	Predčasný sexuálny styk, príčiny, dôsledky.
NAV	Pohlavné choroby – následky, AIDS Psychosex. rozdiely medzi chlapcom a dievčaťom Byť sám sebou.
8. roč.: OBN	Rodina, rodinné právo
9. roč.: NAV	Cesta lásky. Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom
ETV	Radosť a optimizmus – trvalé nastavenie ľudského života

JÚN: Na triednických hodinách hovoriť o blížiacich sa prázdninách, poukázať na nebezpečenstvo, ktoré môže deťom hroziť zo stretnutia s neznámymi ľuďmi. Vysvetľovať žiakom zásady bezpečného správania (nebezpečenstvo detskej pornografie, prejavy týrania, riešenie krízových situácií...)

5. roč.: NAV	Sebaovládanie
6. roč.: NAV	Poznávanie lásky. Etapy lásky
7. roč.: BIO	Zlozvyky a drogové závislosti a ich vplyv na reprodukciu človeka. Zdravý životný štýl.
9. roč.: ETV	Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom

VMR musí vychádzať z potrieb dospelujúceho dievčaťa a chlapca v závislosti na ich veku a v štádiách sexuálneho vývinu. Všetky informácie, ktoré učiteľ žiakom dáva musia zodpovedať súčasnej úrovni vedeckého poznania a musia byť primerané veku z hľadiska biologického, psychologického a sociálneho vývinu žiakov.